

Csongrádi, szentesi, vásárhelyi és szegedi díjazottak
Kohézióerősítő film- és videoszemle

Ötven amatőr- és videofilmet vetítettek le Csongrádon a hét végén, a Galéria dísztermében. Ötvenhat amatőr alkotó munkáira nem csak a pályatársak voltak kíváncsiak, hanem a művészet iránt szép számmal a helybeli érdeklődők közül is. Az első vetítési napon a város polgármestere, *Losonczy Zoltáné* is gyarapította táborukat. Korábban is tartottak Csongrádon filmszemlét, de első alkalommal döntöttek úgy a rendezők, hogy a XII. dél-alföldi film- és videoszemlét az V. országos mosolygó kamera amatőrfilm- és videoszemlével együtt tartják meg. (Értesüléseink szerint: a kedvező tapasztalatok alapján a jövőben két-évenként, ugyanígy rendezik meg.)

A rendezők (a csongrádi művelődési központ, a csongrádi amatőrfilm és videoklub, a Magyar Független Film- és Videoszövetség (Mafsz) és a megyei pedagógiai és közművelődési szolgáltató intézet) elégedettek voltak az érdeklő-

déssel. *Kovács Lászlóné*, aki megnyitotta a szemlét, ekképp fejezte ki ezt: a rendszerváltás nem érintette kedvezőtlenül ezt az amatőrmozgalmat, sőt a demokrácia kibontakozása serkentette az alkotókedvet.

A filmszemlék zsűrielnöke, *dr. Buglya Sándor* érdeklődésünkre elmondta: a társadalmi változások megerősítették az amatőrfilmeket, videósok táborát, tematikájuk gazdagodását lehet észlelni. Ez biztató számunkra, mivel a társadalmi kohéziót erősíti.

Vasárnap délelőtt értékelték a film- és videoszemlét és a díjakat kiosztották. (A zsűri munkájában részt vett *Bogdán Lajos*, a megyei PKSZI munkatársa és *Ganczer Sándor*, Mafsz.)

A dél-alföldi szemlén első díjat nem adtak ki. II. Randevú az ufonautákkal (*ifj. Kutas Ferenc*–*dr. Kutas Ferenc*, Szarvas) és a Passio (a szegedi PREVENT alkotócsoport). III. Letargia tánclepekében (*Varga Árpád*–*Nagy József*, Vásárhely) és az Egy kiállítás képei

(*Balázs Erzsébet*–*Hajdú István László*, Gyula). Különdíjas: Gyangyala (*Ósztás Attila*, Szentes) és az Illem (*dr. Tomcsányi Ernő*–*Osváth József*, Kecskemét).

A mosolygó kamera-szemlén első díjat kapott: A király-asszony bugyogója (*Csákovics Lajos*–*Szűcs János*, Siófok). II. Csak az első fejezet (*Kulcsár Tamás*–*Csorba Csaba*, Miskolc). III. Recept 1–2. (*Móczár István és Róka Ildikó*, Siófok), a Csetapaté 2. (*Csete Miklós*–*Werovszky Sándor*, Szolnok). Különdíjasok: Alkalmi munka (*Thury Gábor*–*Kazár Mátyás*, Békéscsaba); SO WAHR DIE SONNE SCHEINET (*Haász András*, Budapest); Nagymama lekvárja és A nyugodt Jenő (*Kósa László*, Budapest); Mozi-Mozi-Mozi (*dr. Dragon Károly* – *Viktor Mihály*, Csongrád); „Ez”: Az utcán, Ez az utcán (*Fabó Polett*–*Jarmik Edit*–*Liska Tamás*–*Sinkovics Zoltán*, Szarvas).

BÁLINT GYULA GYÖRGY

Bemutatták A nagy Romulust
Császárság a tyúkudvarban

Az impériumok egyformán pusztulnak. Ez a következtetés kívánczik leginkább levonásra Dürrenmatt darabjából és a világtörténelemből. A római császárság összeomlott, hasonló sorsra jutott a fasiszta német birodalom, a Szovjetunió és az egész szocialista tábor is. Vagyis minden olyan politikai rendszer, amelyik „ismerte az igazságot, mégis az erőszakot választotta, tudta, mi az emberség, mégis a zsarnokságot választotta”. És bár A nagy Romulus a Nyugat-római Birodalom végnapjait ábrázolja, sokan felfigyeltek a darab 1982-es magyarországi bemutatójához is, mert néhány embernek eszébe jutott, hogy az utolsó római császárhoz hasonlóan Kádár János is tyúkokat tenyésztett. Hogy Dürrenmattot rendre igazolja a valóság és a történelem, nem véletlen. Abszurdnak tűnő ötletei és kegyetlen ironiája mögött szilárd erkölcsi értékrend van. Romulushoz hasonló következetességgel irtja, amit pusztulásra ítélt és emeli magasba, amit oda valónak tart. Természetesen az esztétikát sem hanyagolja el; Dürrenmatt a „csomagolás” nagy mestere. Súlyos komédia, bár látszatra könnyű – mondja A nagy Romulusról. Remek jellem- és helyzetkomikumai, dramaturgiai mesterfogásai révén a közönség mindig nevet keserű igazságon, vonatkozva az az emberi kapcsolatokra, mint a Játsszunk Strindberget esetében, vagy a politikai rendszerekre, mint A nagy Romulusban.

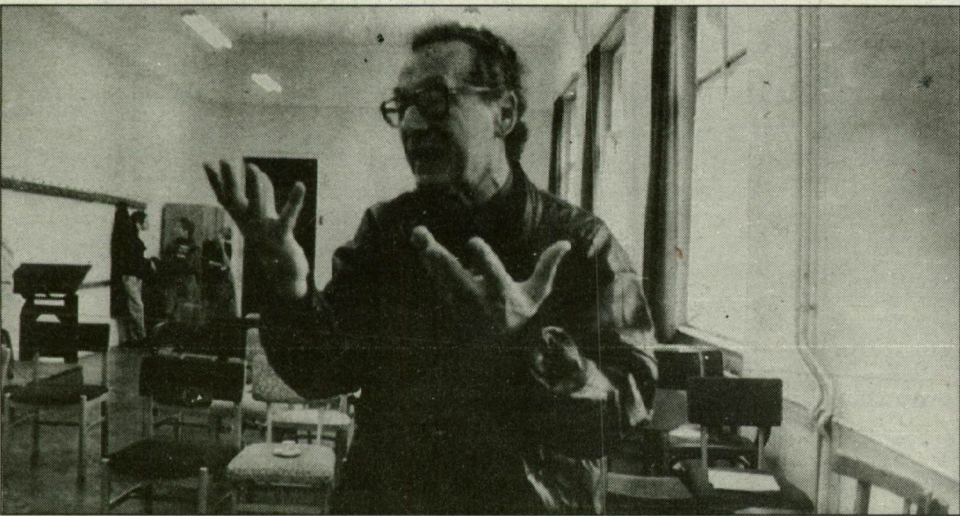
Jót szórakozott a szegedi közönség is, mert a rendező pontosan érti a „dürrenmatti abszurd” lényegét. Amikor az előadás legelején a Hős nagy nehezen felkecmereg a színpadra, majd újra lemászik onnan, hogy lándzsáját felvegye, a közönség tudhatja, hogy itt bizony lehet nevetni és felszisszenni is olykor. A darabot színre hívók legtöbbje ugyanis érzi, amit csinál, halálosan komolyan kell csinálnia, császárságot kell élnie a tyúkudvarban, mert csakis ekkor lesz groteszk, hogy „napjai üres pózzá alacsonyítják hősiességét”. Az előadás „kezdőhangját” megadó, Spurius Titus Mammát alakító Bicskey Lukács végig olyan átéléssel formálja a római hős katonát, hogy valódi tragédiájának érezzük, hogy végül átalussza hazája bukását. A két komornyik, Somló Gábor és Hegedűs Zoltán pedig szinte azonosul az általuk képviselt polgári renddel. Finom, jól kitalált gesztusaikkal, gegjeikkel remek karakterfigurák, „viszik” az előadást. Janisch Éva a császár leányának szerepében élvezetesen változtatja a naív gyermeket, a szerelmest és a buzgó honleányt. Amikor kell, kellően visszafogott, és ettől hihető, hogy hite

van. Ez a visszafogottság hiányzik időnként a császárfelenség Hőgye Zsuzsa alakításából. Pózzai időnként nem hőskori, császárméi pózok, hanem színpadiak. Feltehetően szándékosan erőltén Mentés József, mint kelet-római császár, kamaráisaival szórakoztató hármast alkotnak. Ragó Iván a hadügyminiszter szerepében vaskos ugyan, de nem túlzó. Pontos, biztos a játéka Kiss Lászlónak a belügyminiszter, Bobor Györgynek a műkereskedő És Jaehinek Rudolfnak a nadraggyáros szerepében. A germán fogságból hazatérő Aemilianus szerepe talán a legnehezebb. Két lehetőség közül választhat az őt megformáló színész; vagy beáll a sorba a többiek közé és vak komolysággal játszik, vagy csatlakozik az egyetlen „látóhoz”, Romulushoz, és a cinizmusra építi alakítását. Jakab Tamás nem döntötte el, melyik megoldást választja, játéka ezért hullámzó, következtelen.

Egészen más játéktípust kell választania annak a két színésznek, akik Romulus és Odoaker szerepében lépnek színpadra, ők ugyanis értők és látók. Sinka Károly, mint Odoaker a színen töltött rövid idő alatt is meggyőz arról, tudja, mit csinál. Király Levente pedig csak akkor lehetne tökéletesebb Romulus szerepében, ha jobban tudná a szöveget. Dürrenmatt a darab végén használati utasítást fűz ehhez a szerephez, azt mondja, eleinte gyalázatos császárnak kell mutatkoznia, cselekvésének indítékait csak később érthetjük meg. Király Levente ennél többet nyújt; kezdettől fogva finoman sejteti, hogy abszurdításai mögött tudatosság van. Fokozatosan tárul fel játéka nyomán az az erkölcsi rendszer, amely érthetővé és jogossá teszi rombolását. De olyan egyszerűen, pátosztól mentesen mondja ki a végső ítéletet, hogy nem csak a figura, hanem elvei is teljes mértékben hitelesek.

A nagy Romulust színpadra állításakor azzal lehet igazán elrontani, ha jelentését aktuálizálással, konkretizálással szűkítik. A direkt utalások – a Szálin-szobor, az amerikai hífidobozok – a szegedi előadás esetében sem hozzátesznek, inkább elvesznek a darabból. Szerencsére, kevés van belőlük, és az efféle aktuálielemeket remekül ellensúlyozzák Molnár Zsuzsa jelmezei, amelyek között a római katonacsizmától a polgári libérián át a farmernadrágig minden megtalálható. Hangsúlyozandó, hogy Dürrenmattnak egy történelmen át igaza van.

KECZER GABRIELLA

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

Törékeny a szépség, ha beszélni kezd

A lányokat „skubizó” fiúktól nem éppen idegen az a kifejezés, hogy ez vagy az a csaj megszólalásig jó. Ez kellőképpen kétértelmű, de arról van inkább szó, hogy az illető ne nagyon beszéljen, holott bájai ragyognak. Innen persze könnyen sodródhatnak a felületes általánosítás felé.

De éppen kapóra jött egy szerda esti tévéműsor, amely előkészítendő a szombati, békéscsabai Miss Universe Hungary, szépségkirálynő-választást, egyenként, pózról pózra, a lányok által elmondott szöveg-

gel aláfestve bemutatta a döntőbe jutottakat. Ki-ki ízlése szerint fanyaloghatott vagy felszínre és ostoba önjelmezések pilléreit. A lányok megszólalásig jók voltak. Persze, mindig ez van: kedvenc hobbim, hogy tavasszal sétálok az utcán és nézem a rügyeket (szemet szűrnek azok a kis, érzéki ágcskák), érdekel a kozmetika meg az ingatlanközvetítés (az esernyő és a varrógép véletlen találkozása a boncasztalon), szeretek szórakozni és nevetni (ki nem?), ezen a versenyen megismerhetek más embereket (ez általában így „szok” lenni,

lévén a versenyhez legalább két ember kell), és sorolhatnám tovább az agyduzzasztóan felszínre és ostoba önjelmezések pilléreit. A lányok megszólalásig jók. De arról már nem ök tehetnek, ha a szépségüket viszik vásárra/versenyre, hogy nem csak „formájukban” mutatkoztak be. Mert ez szinte lejárata: az intelligenciának és a szépségnek efféle, előre sejtethető szembeállítás. Igen, mert ilyen törékeny a szépség, ha beszélni kezd.

P. Sz.